

GOHAR KARLEN
SHAGOYAN

Musicologist, Founder-Editor-in-chief jurnal “Musical Armenia”

E-mail: gkshagoyan@gmail.com

Doi: 10.58580/18290019-2023.2.65-68

«Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի խմբագրական խորհրդի
երաշխավորությամբ՝ Հրանտ Հովհաննեսի Խաչիկյանի՝ 2.11.2024 թ.,
ընդունվել է տպագրության՝ 10.11.2024 թ.,
ներկայացրել է հեղինակը՝ 20.9.2024 թ.

ON EDUARD PASHINYAN'S 100TH BIRTH ANNIVERSARY

Abstract

The article is dedicated to the 100th anniversary of Eduard Ruben Pashinyan, a unique teacher, lecturer, and professor, renowned for his exceptional pedagogical skills. Originally written in 1994 for the medical journal, it was the only article written on the occasion of Pashinyan's 75th birthday, it is now being re-published in English with some additions. Professor Pashinyan highly appreciated the article and personally invited the author to participate in his tribute evening at the Conservatory. The article presents the professor both as a doctor and a musicologist, demonstrating how these two different professions merged in the life of a hardworking and dedicated individual with a scientific mindset. Throughout his career he remained faithful to both fields, which had been dear to him since childhood and, by fate, accompanied him throughout his professional activity.

Key Words: Eduard Ruben Pashinyan, war, theoretical music courses, system, harmony, polyphony, textbooks, pedagogy, conservatory.

Անվտոմում

Երաժշտագետ, «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի հիմնադիր-գլխավոր խմբագիր, հրատարակիչ Գոհար Կարլենի Շագոյան. - «Էդուարդ Փաշինյանի ծննդյան 100-ամյակին»:

Հոդվածը նվիրված է ուսուցիչ և դասախոս, անկրկնելի մանկավարժ, պրոֆեսոր Էդուարդ Ռուբենի Փաշինյանի ծննդյան 100-ամյակին: Հոդվածը գրվել է դեռ անվանի գիտնականի 70-ամյակին, որը միակ հրատարակումն էր 1994 թվականին և մայրենի լեզվով տպագրվեց բժշկական թերթում, այժմ որոշ լրացումներով հրատարակվում է անգլերեն լեզվով: Պետք է ասել պրոֆեսորը շատ հավանել էր և առանձնահատուկ հեղինակին հրավիրել մասնակցելու կոնսերվատորիայում տեղի ունեցող մեծարման երեկոյին: Հոդվածում ներկայացվում է պրոֆեսորը և՛ որպես բժիշկ, և՛ որպես երաժշտագետ: Երկու տարբեր մասնագիտությունները միավորվել էին գիտական միտք ունեցող աշխատասեր և իր գործին նվիրված անձնավորության անցած կյանքի ընթացքում: Նա հանդիսանում է դեղամիջոցի հեղինակ ակնաբուժության բնագավառում, իսկ երաժշտագիտության ոլորտում՝ անգերազանցելի տեսաբան, իր նորարարությամբ հայտնի հայրենիքի սահմաններից դուրս երաժշտական շրջանակներին:

Բանալի բառեր. Էդուարդ Ռուբենի Փաշինյան, պատերազմ, երաժշտության տեսական դասընթացներ, համակարգ, հարմոնիա, պոլիֆոնիա, դասագրքեր, մանկավարժություն, կոնսերվատորիա:

Абстракт

Музыковед, основатель-главный редактор журнала “Музыкальная Армения” Гоар Карленовна Шагоян. - “К 100-летию со дня рождения Эдуарда Пашиняна”.

Статья посвящена столетнему юбилею учителя, преподавателя, непревзойденного педагога, профессора Эдуарда Пашиняна. Это единственная статья, которая была написана к 70-летию знаменитого ученого и напечатана в медицинской газете “Нарек” на армянском языке. Публикуется с некоторыми дополнениями на английском языке. Отметим, что в свое время статья понравилась Пашиняну и он пригласил автора для выступления на юбилейном вечера в его честь в консерватории. В статье он представляется и как врач, и как музыковед. В статье приводятся исторические факты и достижения в двух направлениях: как в медицине, так и в музыкальной науке. Он является создателем лекарства в офтальмологии, а в музыковедческой области - непревзойденным теоретиком, известным за пределами страны.

Ключевые слова: Эдуард Рубенович Пашинян, война, музыкально теоретические дисциплины, система, гармония, полифония, учебники, педагогика, консерватория.

Նվիրվում է Է. Փաշինյանի ծննդյան 100-ամյակին

The article “Doctor and Musicologist” was written in 1994 on the occasion of the 70th birthday of a distinguished teacher. I was invited as one of his favorite students from different generations. After my performance, Eduard Pashinyan kindly introduced me as the best musicology student, as it was the only published article dedicated to his anniversary.

There was very little music press in those years, and the only art magazine, Arvest, was closed down at that time. On the day of the anniversary, Pashinyan was in high spirits; his family (see article) and sisters, Seda Pashinyan, Professor Roza Pashinyan, PhD in History, and the entire community of musicologists were present. It was a well-deserved honor. I am pleased to present my article, which was published in the then quite famous medical journal Narck, with some additions.

Eduard Pashinyan, PhD in Art History (1968), was a member of the Elnion of Composers (1972), Docent of the Department of Music Theory at the Yerevan Komitas State Conservatory (1974), Professor at the YSC (1984), Honored Art Worker of Armenia (1985). These titles with which he has been honored as a result of his productive work are in themselves an assessment of his activities as a researcher, teacher, musicologist, and composer.

In 1939, the Socialistakan Arshav newspaper published an article by Pashinyan dedicated to the fifth anniversary of the founding of the music school in Kirovakan. The author persuaded the reader of the necessity to acquire two professions, one of them being a musician and the other...

The young man's prediction turned out to be visionary....

Born on April 24, 1923, Pashinyan belonged to the World War II generation, and he shared his country's fate by serving at the front. He volunteered for the front and served in the 89th Armenian Taman Division formed in Grozny from 1941 to May 9, 1944. On the day of the liberation of Sevastopol he was wounded, and spent six months in hospital. He was demobilized after fighting in the Caucasus and Crimea. During the four years of the war, his “companion” was Sposobin's Harmony Textbook, the fact that brought him to the Yerevan Conservatoire, where he years later would write Armenian music textbooks. During the infamous period of the struggle against formalism, a student in the composition department, he was offered a transfer to the music theory department.

In 1949, Pashinyan entered the medical faculty of the Yerevan Medical Institute, from which he graduated in 1954 as an ophthalmologist. An interesting aspect of Pashinyan's medical work unfolds at the Republican Eye Clinic. Pashinyan researched the treatment of corneal ulcers and proposed a new antibi-

*Eduard Pashinyan (24. 4. 1923, Tiflis - 4. 11. 2004, Yerevan)
Էդուարդ Փաշինյան (24. 4. 1923, Թիֆլիս - 4. 11. 2004, Երևան)
Эдуард Пашипян (24. 4. 1923, Тифлис - 4. 11. 2004, Ереван)*

otic, eemolinum, about which he published an article 'Corneal Treatment with Eemolinum' in the Vestnik Ophthalmologii journal. The article won him praise from specialists.

Pashinyan's medical practice continued until 1957. In 1951, after graduating from the conservatory, he began teaching at Romanos Melikyan Music College. In 1961, he also began teaching at the conservatory, where he remained until the end of his life. Under the guidance of a remarkable teacher and a great professional, fifty diploma theses were written in the field of music theory.

Among his students were such prominent figures as Lusine Zakaryan, Svetlana Navasardyan, Konstantin Orbclyan, Avct Tcrctryan, Grigor Hakhinyan, Robert Amirkhanyan, and Ashot Zohrabyan, and a long line of the best professionals who were grateful to their distinguished teacher for the profound professional knowledge they have acquired. In addition to teaching the academic music disciplines - harmony, solfeggio and polyphony - Pashinyan created the course 'Harmony in the Scales of Armenian Music', which was included in the curriculum.

Pashinyan has lectured at numerous conferences, written reviews on theses, lectured at various universities on the methodology of teaching solfeggio and harmony, and has developed his own unique methodology. He was the author of numerous articles on the characteristics of harmonic language in the music of A. T. Khachaturian, A. Rubinstein, P. T. Tchaikovsky, W. A. Mozart, A. A. Spendiaryan, and A. P. Borodin.

As an outstanding music theorist, E. Pashinyan, based on the theory of Komitas and the musicologist Kh. Kushnaryan on the principles of interlocking Armenian harmonies, was the author of a theory of the supennodal system of Armenian music, which in many respects corresponds to the musical concepts of the twentieth century. The value of the supennodal system lies in the fact that the characteristic features of all musical styles and techniques of the twentieth centu-

ԿԵՆՏՐԱԼ ԿՐԹԱԳՐԱԿԱՆ ԹՅՈՒՆ ԵՄԻՍԻՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՐԳ

*Eduard Pashinyan's - 75th Anniversary
Հղուարդ Փաշինյանի 75-ամյակը
75-летие Эдуарда Пашипяна*

ry are considered and scientifically substantiated from the powerful positions of Armenian musicology.

These topics are covered in his academic articles as well as in his two-volume Textbook of Harmony (in Armenian), which has been republished three times. Pashinyan is also the author of the Textbook of Polyphony (in Armenian), which introduces the techniques of polyphonic development of the Armenian musical scales. The textbook was the first to address the issue of the characteristics of polyphony in Komitas' music as a polymodal structure and polyphony, which was unique in this field.

Eduard Pashinyan was not alone in his interest in medicine, and he had his supporters. Pashinyan's wife, Seda Shamirkhanyan, was a microbiologist. His daughter, Narine Pashinyan, is a PhD in medical sciences and associate professor at the Department of

Gastroenterology of the National Institute of Health. His youngest daughter, Hripsime, following her father's example, became a musicologist and taught at the Avet Gabrielyan Music School.

Speaking of Pashinyan, one cannot help but think of his great sense of humor, which has also made him a writer of feuilletons.

To this day, the most respected experts in the field of musicology, not only in Armenia but also abroad, continue to refer to the academic achievements of Eduard Pashinyan.

BIBLIOGRAPHY

1. *Pashinyan E. R.*, Harmony textbook, vol. 1-2, Yerevan, 1960, 1966.
 2. *Pashinyan E. R.*, Harmony Textbook, 2-md edition, 1987:
 3. *Pashinyan E. R.*, Polyphony Textbook, Yer., 1989.
- Փաշինյան է. Ռ.*, Հարմոնիայի դասագիրք, հասար 1-2, Եր., 1960, 1966:
- Փաշինյան է. Ռ.*, Հարմոնիայի դասագիրք, 2-րդ հրատարակություն, Եր., 1987.
- Փաշինյան է. Ռ.*, Պոլիֆոնիայի դասագիրք, հատոր 1-2, Եր., 1989.

REFERENSES

1. *Pashinyan E.R.*, Harmoniayi dasagirq, hatomer 1-2, Yer., 1960, 1966.
2. *Pashinyan E.R.*, Harmoniayi dasagirq, 2-md edition, 1987.
3. *Pashinyan E. R.*, Polyphoniayi dasagirq, Yer., 1989.

About the author: *GOHAR KARLEN SHAGOYAN (native town Yerevan)-musioogist, issuer, member of the union of journalists (1995), International Federation of Journalists (2023) and composers (1997) of RA. Aspirant of MSC after Tchaikovsky, (leading professor doctor of arts, M. E. Tarakanov and E.B. Dolinskaya 1988-1989, 2002-2004) 3 month's training courses in MSC after P. Tchaikovsky(1987). Intensive courses of English in State University after Abovyan(1987). Has graduated from the department of music of YSC, (leading professor doctor of arts N.K. Tahtnizyan (1983)). Diploma thesis monograph "Gurgen Aiemshakh " has received certificate of honor 1988). She took courses of Grabar (1979-1981) in YSU and INC receiving certificate with distinction. In 1998 has established scientific journal "Musical Armenia " estabiisher-editor in chief. (Estabiisher, headmaster, professor, Rector A.B. Smbatyan). From 2000 continues her activity in YSC. In 1999 has established and lead the club of friends of the journal "Musical Armenia " in public beginnings. From 2004 till now is the headmaster of publishing office of YSC (establishes- chairman of the publishing council, rector of YSC S. V. Saradzhyan and Sh.). From 2004 collection of methodological articles, edition compiler and editor Sh. Chairman of editors boards. Rector, professor S. G. Saradzhyan). From 2005 estabiisher and accountable for editions of monthly journal "Musician ". Teaching activities: 1994-1985 State University after Abovyan department of art education. Chair of theory of music and mythology of leaching, lecturer 1988-1990 Deputy Head of the Department. 28 author's aricles and 34 editorial works, in the Big Russian Encyclopedia. Moscow (R. Amirkhanyan) Russian Musical Encyclopedia (R. Amirkhanyan, V. Achemian, I. Arbatov, A. Achemian, T. Arazyan), "We"(menq) "Armenian girl" in armnian eyclopedia. 121 radioprograms from which 54 about Armenian composers, 5 author's cycles (67 broadcastc first time in radio of RA, week of music of composers of Armenia" of 5 authors) international concerts in Yerevan, Armenia. Organizer of the article series about Armenia published in the Moscw Musical Academy journal (N 1, 2005). Shagoyan make opening speeches in concerts, and reports in the international and republican conferences.*

Նվիրվում է Է. Փաշինյանի ծննդյան 100-ամյակին

Հեղինակի մասին. ԳՈՆԱՐ ԿԱՌԼԵՆԻ ՇԱԳՅԱՆ (ծ. 29.4.1958 թ. ք. Երևան), երաժշտագետ, հրատարակիչ, ռադիոյարգող: Ավարտել է ԵՊԿ երաժշտագիտ. բաժինը, (1983, պրոֆ., արվեստագիտ. դոկտոր Ն. Կ. Թամազյան, 1988-ին դիպլոմ. աշխատանքը՝ «Գուրգեն Ալեմշահ» մենագրություն, արժանացել է ՀՀ ԳԱԱ Ար. Պատվոգրի), Պ. Չայկովսկու անվ. ՄՊԿ-ի հայրենի, այժմ՝ ռուսական երաժշտության ամբիոնում հայցորդ (դեկներ՝ պրոֆ., արվեստագիտ. դոկտորներ Մ. Եվ. Տարականով՝ 1988-1992 թթ., նրա մահից հետո՝ Ե. Բ. Դոլինսկայա՝ 2002-2004 թթ.): 1987-ին անցել է ՄՊԿ վերավորակվորման 3-ամյա ստաժավորումը: 1979-1981 թթ. գրաբարի դասընթաց է անցել (ԵՊՆ ազատ ունկնդիր) և ԵՊԿ (իր նախաձեռնությամբ) Խ. Պալյանը հրավիրվել է ԵՊԿ, 2 տարի, գերագնաց, սերտիֆիկատ): Հիմնադրել է՝ 1996-ից և 1998-ին լույս է տեսել «Երաժշտական Հայաստան» միջազգ. գիտ. ամսագիրը հիմնադիր-գլխավոր խմբագիր (ռեկտոր, պրոֆ., Ա. Բ. Սմբատյան՝ հիմնադիր-տնօրեն), գրանցված ԲՈԿ-ում, (ընդունելի ատենախոսությունների ցանկում 2003-ից): Աշխատում է՝ ԵՊԿ-ում 2000-ից, 1999-ից «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի բարեկամների ակումբի (դեկավար), 2004-ից առ այսօր Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի «ԵՊԿ հրատարակչության» տնօրեն (2019-ից վարիչ) և գլխավոր խմբագիր (Ս. Գ. Սարաջյան՝ հրատարակչական խորհրդի հիմնադիր-նախագահ): 2004-2012 թթ. ԵՊԿ դասախոսների ուսումնամեթոդ. հոդվածների ժողովածու Պրակ 1-7 (2004-2010, հիմնադիրներ՝ կազմող և խմբագիր): 2005-ից «Երաժիշտ» ամսաթերթի հիմնադիր և թողարկման պատասխանատու: ՀՀ ժուռնալիստների (1995), ժուռնալիստների Միջազգային Ֆեդերացիայի (2023) և ՀՀ Կուլտուրիստների (1997) միությունների անդամ: Դասավանդել է՝ 1994-1985 թթ. Խ. Աբովյանի անվ. ՀՄՀ Գեղարվեստ. դաստիարակչության ֆակուլտետի Երաժշտության տեսության և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնում՝ դասախոս, (նաև 1988-1990 ամբիոնի վարիչի տեղակալ): 2004-2008 թթ. «Գլաձոր» համալսարանի լրագրության ամբիոնի «Երաժշտության համընդհանուր պատմություն» դասընթացի կազմող և դասախոս: Աշխատել է՝ 1999-1994 թթ. ՀՀ Ազգային ռադիոյի երաժշտ. գլխ. խմբագրությունում խմբագիր: Հեղինակ է գրքի՝ Սարաջյանի անվ. երաժշտական դպրոց, Եր., «Առերեսում»-Անի, 2002 թ., «Յուրի Դավթյան. Մեկդարյա պատմություն էջեր օրարգից» Եր., ԵՊԿ հրատ., բազմաթիվ հոդվածների ամսագրերում և ժողովածուներում՝ «Некоторые теоретические вопросы оперы Авета Тертеряна “Землетрясение”», /Авет Тертерян Международная конференция-фестиваль, Традиции и новаторство. Ер.: Арчеш, 2004, С. 84-94. Армянские мыслители о социологическом музыкальном восприятии. /Հումանիտար գիտությունների արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում, «Գլաձոր» կառավարման համալսարան, Ե., Նոյան Տապան, 2005 էջ 335-343: Этапы эволюции Армянской профессиональной музыки для детей и юношества., /Նույն տեղում, Ե., Նոյան Տապան, 2006 թ.: Հայկական այբուբենի հավերժականության պատումը Ա. Տերտերյանի 6-րդ սիմֆոնիայում, /ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվ. լեզվի ինստիտուտ, Ջահուկյանական ընթերցումներ-2007, հանրապետ. գիտական նստաշրջանի գեկուցումներ (Ե., ապրիլի 3-4, 2007թ.), Ե., «Վան Արյան» 2007, 142-147 էջ: Ժողովածուների կազմող՝ շուրջ 50 գիտ. հոդվածի և թեզերի ամսագրերում, շուրջ 200 հոդված թերթերում, Հանրագիտարաններում՝ հեղինակային և խմբագրական աշխատանք՝ Большая Российская Энциклопедия, Москва, ՀՀՀ 4-րդ հատորում, Հայ երաժշտության հանրագիտարանի համակարգող մասնագետ, «Հայուհի»: Մոսկվայի «Մուզիկալնայա պալատնիս» ամսագրում N 1 (2005) Հայաստանի մասին տպագրված հոդվածաշարի կազմակերպիչ: Հեղինակ է 121 ռադիո հաղորդումների, շուրջ 5 հեղինակային հաղորդաշարերի և միայն նա անցկացրել է երաժշտ. 5 շաբաթ՝ նվիրված 5 հայ կոմպոզիտորի:
/Հումանիտար գիտությունների արդի հիմնախնդիրները Հայաստանում,

ԿԵՆՏԱՍՄԱՍԵՆԱՆԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ-Ն-ՂԻՄԱՆԿԱՐ

Об авторе: ШАГОЯН ГОАР КАРЛЕНОВНА (род. 29.4.1958 г. Ереван) - музыковед, издатель, член Союзов журналистов (1995) и композиторов (1997) РА. Окончила музыковед, отд. ЕГК (1983, рук., проф. докт. искусств. Н. К. Такмизян), дипломная работа - монография “Турген Алемшах ” получила Почетную грамоту ИИ НАН РА (1988); проходила курсы грабара (1979-1981) в ЕГУ и ЕГК (проф. Х. Палян, по ее инициативе его пригласили в ЕГК для преподавания дисциплины “Грабар ”), получив сертификат с отличием. Соискатель МГК им. И. Чайковского (рук. проф., д-р искусств. М. Е. Тараканов 1988-1992, проф., д-р искусств Е. Б. Долинская 2002-2004, по причине Арцахской войны). Проходила курсы-стажировку в МГК им. Чайковского (1987, 3 месяца). В 1998 г. основала международный научный журнал “Музыкальная Армения”- основатель-главный редактор (основатель-директор, проф., ректор А.Б.Смбатян, утвержд. ВАКом /принятых списков диссертаций с 2003 г.). С 2000 г. продолжает деятельность в ЕГК. В 1999 г. основала и руководила клубом Друзей журнала “Музыкальная Армения ” (на общест. началах). С 2004 г. по настоящее время основатель— директор “Издательства ЕГК” (с 2019 г. заведующая, основатели - председатель издательского совета, ректор ЕГК С. В. Сараджан и Ш.). С 2004 г. основатель Сборник методических статей преподавателей ЕГК (сост. и ред. Ш.). С 2005 основатель и отв. за выпуск ежемесячной профессиональной газеты “Еражишт”. Преподавала: 1994-1985 - Пед. институт им. Абовяна, факультет художественного воспитания, кафедра теории музыки и методики преподавания, преподаватель теоретических дисциплин; 1988-1990 - зам. зав. каф. С 2004-2008 - препод. Университета Управления “Гладзор”, кафедра журналистики, дисциплина “Всеобщая история музыки ”. Работала на национальном радио РА редактором Главной редакции муз. программ (1999-1994). Автор: “Сараджевская муз. школа ” (соавтор), Ер.: Арересум-Ани, 2002, “Юрий Давтян. Страницы дневника. Вековая история ”Ер.: Издат. ЕГК, 2024, с 1998; многочисленных научных статей в сборниках — “Некоторые теоретические вопросы оперы Авета Тертеряна “Землетрясение”, Авет Тертерян Международная конференция-фестиваль /Традиции и новаторство, (на рус. яз.) Ер.: Арчеш, 2004, С. 84-94; Армянские мыслители о социологическом музыкальном восприятии./Современные проблемы гуманитарных наук в Армении, Университет Управления “Гладзор”, (на рус. яз.) Ер.: Ноян Тапан, 2005 С. 335-343; Сказ вечности армянского алфавита в 6 симф. А. Тертеряна /Институт филологии им. Р. Ачаряна НАН РА, Джакуновские чтения, 2007, доклады республиканской научной конференция.